

Gausdal Historielag

ÅRSMELDING 1991

Årsmøtet 1991 var på Bødal Bygdahus 14.april.

Styret har bestått av :

Formann	:	Marthe Stine Fyksen
Nestformann	:	Thorstein Fougner
Kasserer	:	Eva Volehaugen
Sekretær	:	Kari N. Bergum
Styremedlemmer:		Olav Aamodt
	:	Liv Bakken
	:	Ole A. Kvisberg
Varamedlemmer :		Marit Hjelmstad
	:	Simen Forseth
	:	Magne Lillevolden
	:	Johs. Nordgården Kvisberg

Vi kan enda en gang se tilbake på et år med stor aktivitet.

ORGANISASJONEN:

Det har vært holdt 8 styremøter siste år. Medlemstallet er på 499 medlemmer, og om det er en liten nedgang fra i fjor, så er interessen for historielaget gledelig stor. Det gir ikke minst alle henvendelser fra medlemmer og andre bevis på.

Kontingenten blir og i 1992 kr.10.- for enkeltmedlemmer og kr.25.- for familier. Med dagens prisnivå er dette ikke så mye, men det er selvfølgelig anledning til å betale mer hvis en vil det, det er ganske mange som gjør det.

Laget er medlem av Gudbrandsdal Historielag, men på årsmøtet som var på Elveseter i Bøverdalen, var vi ikke representert. Vi er og medlem i Gudbrandsdal Slektshistorielag og Samarbeidsrådet for historielaga i Oppland. På årsmøtet til det siste møtte Kjell Håkon Reistad for oss. Det årlige samrådsmøtet mellom Maihaugen/De Sandvigske Smlinger ble holdt i Ø. Gausdal prestegard. Vi stod for det praktiske, mens Maihaugen hadde møteopplegget.

KULTURARRANGEMENTER:

Hyggekveld på Ø. Gausdal bygdahus 17.februar. Johan Kofstad holdt lysbildeforedrag og tok publikum med på en rundtur i Jounheimen i forrige århundre. I følge med blant andre Vinje, Ibsen, Grieg og Slingsby fikk vi høre om hvordan opplevelsene og naturen i Jotunheimen påvirket og inspirerte våre mest kjente malere, diktere og komponister på den tida.

Minnes du - kveld på Kornhaug 10.november. Sverre Gran kåserte om Forsetsetra og ferdselsvegen over fjellet i gamle dager. Det var sang ved Lundar motettkor.

Markdag i Skåndalen 6.juli sammen med Gausdal Natur og Miljø. Herredsskogmester Jarle Bye ga en historisk og geografisk orientering, og fylkeskonservator Arnfinn Engen formidlet de arkeologiske undersøkelsene som er gjort i Skåndalen. Værgudene var også med oss, det ble en fin dag i idylliske omgivelser.

Markdag i Kulturstien ved Kittilbu 11.august. Lars Erik Narmo, Kari Nustad Bergum og Thorstein Fougner sto for "prøvekjøringa" av den rekonstruerte jernvinneovnen. Spenninga var stor da resultatet skulle fram i dagen - og viste seg å være en jernklump på vel to kilo! Ellers foregikk det tjærebrenning ved Paul Henriksen, og det var pultostproduksjon og utdeling av smaksprøver ved Kjersti Fougner Rustad.

I forbindelse med Det Norske Misjonsselskaps 150-årsjubileum nå i 1992 er det valgt en komite for Sør- Gudbrandsdal. For historielaget i Gausdal stiller Kari Torgersrud og Judith Dannemark. En del av feiringa her vil dreie seg om John Engh, den første norske misjonæren på Madagaskar. Far til John Engh var fra Austreng, så det vil bli litt markering her i Gausdal og. Det står mer om dette i kyrkjebladet.

I 1993 er det 100 år siden forfatteren Inge Krokann ble født i Oppdal, han bodde 30 år av sitt liv i Gausdal. Familien planlegger en omfattende jubileumsfeiring, med utgivelse av både bok og kassett. Til å ta seg av den lokale markeringa her i Gausdal er satt ned en komite, der Marthe Stine Fyksen er med fra historielaget.

GAVER:

Kulturmidler for 1991 var på kr.13000.-. Minnegave som kom inn ved Gunnvor Lund Krokanns gravferd var kr.13180.-. Videre fikk vi av Follebu Innkjøpslag kr.1953.40 og fra Follebu Driftskredittlag kr.2538.85

Likeså har vi fått en bokgave av Marte og John Myklebø. Det er diktsamlinga "Jul etter jul" skrevet av Marta Myklebø. Boka er til salgs hos oss og koster kr.20.- pr.bok.

OPPMERKING / TILRETTELEGGING AV GAMLE RÅK:

Tre gamle råk fra Øverbygda og til Neversjøen er rydda og merka. Når det gjelder den gamle kyrkjevegen fra Olstadgrenda og Bødalen til Østre, så stod strekningen ned Lieshøgda igjen, den er også ferdig oppmerka nå.

Torsdalen / Gammeldalen: Der er og arbeidet med ryddig og oppmerking stort sett ferdig. Solide bord og benker er på plass på høvelige steder, informasjonstavle og kopperplate som viser fjelltoppene rundt om, og selvfølgelig skilt. Arbeidet i Torsdalen er gjort av Gausdal Natur og Miljø, Torsdalen seterlag og Gausdal historielag i fellesskap.

Det er etterhvert blitt mange muligheter for naturopplevelser samtidig som en kan bli bedre kjent i bygda.

Gausdal kommune dekker materialkostnader når det gjelder skilt og stolper, samt klyve-le eller vippegrinder der det er nødvendig.

Historielaget har utnevnt en gruppe som skal arbeide for mer korrekt og ensarta bruk av navn på kart og andre trykksaker. I tillegg er den kontaktet av Kulturkontoret og bedt om å foreslå navn på veger i Gausdal. Denne nemnda består av Oddvar Fyksen, Kåre Rønning, Kjell Ekerhaugen og Thorstein Fougner.

Vi kan og minne om at Slechts- og Fotogruppene har sine faste møter den første mandagen hver måned. Som en prøveordning vil vi i tillegg ha møter den tredje onsdagen hver måned til og med juni.

UTGIVELSER:

"Gausdalsminner 4" kom ut i november 1991. Ansvarlige for den var Per Ole Nygaard, Kjell J. Ekerhaugen, Solveig Nysveen, Knut Tiedemand Johannessen og Liv Bakken. Thorsrud A/S, Lillehammer stod for trykkinga.

Etter at "Gausdalsminner 1" har vært utsolgt en tid, er den nå trykt opp igjen, slik at alle utgavene av Gausdalsminner nå er å få kjøpe.

Vi kan vel og nevne at historielaget hele tiden har hatt en representant i bokkomiteen for bygdehistoria, nemlig Iver Forseth. Bygdehistoria er snart fullført, og den er blitt et verk som vi har god grunn til å være stolte av.

EDB:

Endelig er vi kommet i gang med systematisk edb-registrering av kirkebøker. Fra i høst har vi hatt ei ung jente, Merethe Rosenberg, til å jobbe med dette. Vi har fått henne gjennom Arbeidsformidlingen, og foreløpig har ikke historielaget hatt noe utlegg på dette, men vi håper å få beholde henne også videre utover. Vi har fått noe midler fra Gausdal kommune til dette, selv om det nok ikke rekker fram. Vi har skaffet oss en datamaskin til, og burde hatt også en person til for denne jobben.

Gjennom Samarbeidsrådet for Historielaga i Oppland har Gausdal Historielag tatt initiativ til prosjektet "Genealogisk DataSentral-GDS". Ideen og opplegget for dette prosjektet er det Kjell Håkon Reistad og Flemming Graversen som står for. Formålet er å få til et samarbeid mellom historielaga i Oppland for å få registrert alle fylkets kirkebøker og folketellinger mellom 1800 og 1900. Dette for i første rekke å møte den stadig økende strøm av slektsforespørsler fra norskattede amerikanere, vi regner med at den vil øke ytterligere fram mot OL-94.

Hvis vi kan få registrert kildemateriale på edb, vil det være en drøm for slektsforskere, og for lærere, elever, bygdebokforfattere, historikere og forskere.

ARKIVERING:

Fotoregistreringsgruppa har gjennom årene bygget opp et rikholdig og oversiktlig fotoarkiv. Et arkiv som er blitt flittig brukt, kanskje særskilt av de som har jobbet med bygdehistoria og med Gausdalsminner, men og i andre sammenhenger.

Når det gjelder skriftlig materiale, er ikke situasjonen så "ryddig". Mange gir til historielaget bøker og skrifter av forskjellig slag, noe vi er svært glade for. Vi har valgt en arbeidsgruppe som skal ta seg av arbeidet med å få systematisert dette og gjøre det mer tilgjengelig for folk. Denne gruppa består av Kjell Håkon Reistad, Eva Volehaugen, og Magne Lillevolden.

Dette er et arbeid vi ser fram til å få gjort. Selv om det er svært viktig at ting blir tatt vare på - at de blir oppbevart - så er det likeså viktig at de er tilgjengelig for bruk for de som er interesserte.

ØSTRE GAUSDAL PRESTEGARD:

Historielagets folk i interimstyret for stiftelsen Reidevold har i 1991 vært Johs. Thallaug med Thorstein Fougner som varamann. Det har vært jobbet mye med denne saken som har vært ganske vanskelig, men det er først nå på nyåret den har kommet på glid.

UTMARKSMUSEET:

En repetisjon på hvem som er med i interimstyret for Kittilbu utmarksmuseum: Det er Gausdal kommune, Gausdal historielag, Fjellstyret, Almenningsstyret, Reiselivslaget, Kittilbu Vel og De Sandvigske Samlinger. Historielagets representant, Marthe Stine Fyksen, er leder for interimstyret, og i finansieringsgruppa og byggegruppa har vi henholdsvis Lars Korslund og Jens O. Solberg.

På årsmøtet i fjor var utmarksmuseet på planstadiet, med innsamlingsaksjon på trappene. Målet var byggestart så tidlig som mulig på våren, og å få bygget under tak før vinteren. Det er fint å kunne si at vi er i rute.

Folk har vært enestående til å støtte opp. Innsamlingsaksjonen gikk utrolig bra, og ellers har vi også fått mye hjelp. Gausdal videregående skole stilte seg velvillig, vi har fått bruke to såkalte AMO-kurs, et forskalingskurs og et tømmerkurs, begge under ledelse av Steinar Hansen. De har gjort en jobb vi er svært godt fornøyd med. Av entrepenører har vi fått enten gratis arbeid eller rimelig, og fra vareleverandører har vi fått gratis leveranse eller rabatter.

Til nå har vi fått inn disse midlene:

Landbrukets utbyggingsfond/Fylkeslandbrukskontoret	kr.	200.000
Norsk Kulturråd	kr.	100.000
Statens Skoger	kr.	30.000
Miljøverndepartementet	kr.	150.000
Oppland Energiverk	kr.	100.000
Oppland fylkeskommune	kr.	50.000
Gausdal kommune	kr.	550.000
Gausdal fjellstyre	kr.	50.000
Gausdal allmenningsstyre	kr.	100.000
Brannkassas kulturfond (kulturstyret)	kr.	20.000
Bedrifter og foreninger i kommunen	kr.	141.100
Enkeltpersoner i kommunen	kr.	92.690
Andre	kr.	1.000
SUM	kr.	<u>1.584.790</u>

Firmaet PROARK sammen med fylkesarkeolog Harald Jacobsen, Kari Nustad Bergum og Thorstein Fougner jobber nå med utstillinga som skal være i museet. Ellers er vi og i full gang med å planlegge åpningen av utmarksmuseet, den blir lørdag 15. august. Det skal bli moro å vise det fram, dette museet som vi virkelig kan kalle vårt!

Som en ser, har aktiviteten også dette året vært stor. Det vi har fått gjort, har vi fått gjort takket være hjelp av en lang rekke flinke, engasjerte og, ikke minst, kreative folk! Likevel står oppgavene i kø, og vi vil gjerne ha synspunkter på hva dere mener bør prioriteres.

Jeg vil i hvertfall få si hjertens takk for hjelp og engasjement,
TAKK SKAL DERE HA!